С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Силви Василев Чернев, професор по гражданскопроцесуално право към БСУ и ПУ „Паисий Хилендарски“

ОТНОСНО: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност Право 3.6. (Гражданско и семейно право) в ИДП-БАН на тема „Оспорване на преобразуването на търговските дружества“, представен от Кирил Стайков Петров, задочен докторант към Секция Гражданскоправни науки към Института за държавата и правото – БАН.

Научен ръководител: проф. д-р Поля Голева

Настоящото становище се дава на основание Заповед № РД-09-100/03.11.2021 г. на Директора на ИДП – БАН, с която съм включен в състава на научното жури за оценка на посочения дисертационен труд. При изготвянето му са спазени релевантните текстове на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за

условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ИДП.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд има отчетливо изразен монографичен характер. Темата е посветена на аспект на доскоро съвсем слабо развит правен институт, който, с развитието на икономическите отношения придобива все по-широко приложение, а развитието на правната уредба се дължи до голяма степен и на засиления интерес на общностната уредба. Не ми е известно в нашата литература да има друг монографичен труд, отнасящ се до засегнатата в настоящата дисертация проблематика; не е налична и обемна и еднозначна съдебна практика. Това придава на представената работа значимост както от теоретична, така и от практическа гледна точка.

Работата е в обем на 285 стандартни страници и се състои от въведение, четири глави и заключение. Към нея е приложена библиографска справка – десетки заглавия на български език, 9 на английски и едно на немски език; съдържа 340 бележки под линия, списък на използваните съкращения (в началото на работата) и декларация за оригиналност.

1.1. Работата започва с въведение (стр. 10 - 13), в което се уточнява предметът на изследването (свеждащ се до преобразуването на търговски дружества), посочват се задачите на изследването и използваната методика – традиционните юридически тълкувателни

способи; общонаучните методи на индукция и дедукция и т.н, а така също и използваният сравнително-правен подход.

1.2. Глава Първа е озаглавена „Исторически и сравнително правен преглед. Понятие и класификация на основанията за оспорване на преобразуването“ (стр. 13 – 53) и е разделена на четири параграфа (всеки от които се подразделя на отделни точки).

Първият параграф съдържа исторически преглед на уредбата по българското право; вторият е посветен на влиянието на европейското право върху националната ни уредба; третият съдържа сравнителноправен преглед на уредбата на защитата на съдружници и акционери – в първата част са посочени особености на уредбата в редица европейски държави, а във втората част се прави опит за систематизация на проблематиката на изследваните правни уредби. Последният параграф е посветен на понятието за оспорване на преобразуването на търговски дружества и класификация на основанията за такова оспорване.

1.3. Втората глава е посветена на основанията за оспорване на преобразуването чрез вливане, сливане, разделяне и отделяне (стр. Error! Bookmark not defined. **- 180).**

Първият параграф съдържа изложение относно липсата на договор/проект за договор, план за преобразуване или тяхната недействителност (разгледани са както основания за нищожност, така и основания за унищожаемост). Във втория параграф вниманието в големи детайли е насочено към нарушения на изискванията, формулирани в чл. 263о, ал. 1 т. 2 – 262 т. ТЗ; нарушения, свързани с увеличаване на капитала и редица други. Внимание е посветено на съдържанието на решението за преобразуване, с детайли при

отделните видове търговски дружества, а така също и на противоречието на такова решение с императивни правни норми и с учредителния акт на съответното дружество.

1.4. Глава трета третира материята, свързана с основанията за оспорване на преобразуването при промяна на правната форма и при презграничні преобразувания (стр. 181 – 210).

Първият параграф съдържа изложение на основанията за оспорване при промяна на правната форма. Конкретно са разгледани липсата на план за преобразуване или неговата недействителност; неспазването на изискванията на чл. 264а, ал. 1 и ал. 2, т. 1, 2 и 6, чл. 264б-264д и чл. 262ц, ал. 1 ТЗ и нарушения при вземането на решението за преобразуване, които противоречат на императивни разпоредби на закона или на учредителния акт на дружеството. Вторият параграф се отнася до презграничні преобразувания.

1.5. Последната глава е посветена на процесуалния ред за оспорване на преобразуването (главата е озаглавена:“Производство по оспорване на преобразуването“).

В Първия параграф се обсъжда характерът на иска за оспорване на преобразуването; във втория – надлежните страни по този иск, като специално се предлага законодателна промяна на кръга на легитимираните субекти. В третия параграф се разглеждат проблеми на срока за предявяване на иск за оспорване на преобразуване, а в четвърти са описани детайли от процедурата – изисквания за допустимост и редовност на иска; двойната размяна на книжа и проявлението на преклузията за въвеждане на твърдения и посочване и представяне на доказателства, особености на изменението на иска,

обективни и субективни усложнения. Описват се детайли на разглеждането на делото и най-сетне – на постановяването и влизането в сила на решението.

1.6. Работата завършва със заключение, в което се обобщават резултатите от научното изследване и се правят предложения de lege ferenda.

2. Положителни страни на обсъждания труд

2.1. Представеният труд по предназначението и обхвата си дава основание да бъде характеризиран като монографична разработка на относително нов институт на търговското право, относно който липсват както обхватни теоретични разработки, така и натрупана и утвърдена съдебна практика.

2.2. Като най-съществена характерна черта на труда следва да се посочи детайлираната и широко обхватна характеристика на отделните хипотези. Авторът борави свободно с понятия от сферата на търговското и облигационното право, а така също и с практически аспекти на процесуалното право.

2.3. Като се държи сметка за относително краткия период, през който изследваната правна уредба съществува и се прилага, следва да се признае, че изложението е базирано на цялостно използване на относимата българска литература; използвани са и чуждестранни източници. Предлага се доста изчерпателно представяне на европейската правна уредба посредством представяне на действащите и отменените директиви (проследено е развитието на този тип уредба).

2.4. В труда е използвана наличната съдебна практика, а така също и някои други съдебни институции.

2.5. В общи линии работата е добре структурирана, като следва да се има пред вид, че с изключение на първата глава, останалите глави следват изложението на правната уредба в закона.

2.6. Работата разкрива общо езикова грамотност и ясна мисъл.

2.7. Обсъжданият труд съдържа редица конкретни приносни моменти, сред които бих откроил следните:

2.7.1. На първо място следва да бъде акцентирано върху характеристиката на труда като пръв всеобхватен монографичен труд, посветен на възможностите за оспорване на преобразуването на търговски дружества.

2.7.2. Като приносен момент би могло да се отчете разграничението между отделните основания за оспорване.

2.7.3. Като принос би следвало да се окачествти становището, че началният момент за предявяването на иска за оспорване на преобразуването при сегашната законодателна рамка не е зависим от твърдо определен времеви момент, а зависи от отделния порок, предмета на иска, и проявата му.

2.7.4. Като приносни следва да се отчетат и някои от направените конкретни предложения de lege ferenda, сред които:

2.7.4.1. предложенията за подобряване на уредбата на отделните етапи на подготовката и провеждането на преобразуването;

2.7.4.2. Предложенията относно подобряване на уредбата относно легитимираните лица в съдебното производство по оспорване на преобразуването;

2.4.7.3. Предложенията при предявяване на иск за оспорване на преобразуването и при постановяване на решенията по такива искове

незабавно и служебно да се уведомява Агенцията по вписванията и някои други.

3. Някои недостатъци на обсъждания дисертационен труд

3.1. Като основен недостатък намирам липсата на цялостно осмисляне на съществуващата уредба, която е доста претрупана, казуистична и при разработката й липсва сериозен аналитичен подход. Изложението е по-скоро коментарно и само в някои моменти се правят предложения за партикуларни (а не същностни) корекции.

3.2. Работата би спечелила значително, ако се прибегне към по-задълбочен анализ на правните проблеми, сред които: същността на правото на оспорване, характеристиката на иска, същността на съдебното решение и на съотношението между неговите последици и конститутивното действие на вписването на преобразуването в ТРРЮЛНЦ.

В изложението се срещат доста спорни характеристики на някои явления или аспекти от тях: на стр. 50 е казано: „оспорването на преобразуването е притезателно право …“, по-долу (в процесуален аспект): „правото да се иска от съда да признае за установено, че е допуснато нарушение на процедурата.“ Това твърдо звучи като положителен установителен иск за факт.

При характеристиката на иска в последната глава се приема становище, че става дума за отрицателен установителен иск (което не е съвместимо с установяване на наличието на нарушение – виж стр. 210, където се казва: „уважаването на иска за оспорване … не води само по себе си до промяна в гражданскоправни отношения между страните, а констатира нарушение.“

Не е достатъчно обосновано твърдението, че силата на пресъдено нещо на решението има различна характеристика по отношение на субективните си предели в зависимост от уважаването или отхвърлянето на иска. Не е изследвано съотношението между исковата защита с превантивен характер (иск за оспорване на преобразуването) и евентуална защита посредством атакуване действителността на преобразуването.

Могат да се направят и редица други конкретни бележки, които съм готов да обсъдя с автора при наличие на интерес от негова страна.

4. Авторът е представил изискуемите 3 броя публикации във връзка с дисертационния труд. Авторефератът е стегнат и съдържа най-необходимата информация за дисертационния труд.

5. Липсват данни за плагиатство.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Давам настоящото заключение, изхождайки от съществуващите в днешно време стандарти за оценка на научни трудове и присъждане на научни степени, а така също и изискванията за заемане на академични длъжности.

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за прилагането на този закон и на специалните изисквания на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на БАН и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ИДП..

Дисертационният съдържа научни приноси с полезност за практиката и също демонстрира, че докторантът притежава

теоретични и практически знания в областта на търговското и облигационното право.

Казаното ми дава основание да дам положителна оценка на качествата на рецензирания труд и на докторанта, и да предложа на уважаемото Научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. „Право” (Гражданско и семейно право) на Кирил Стайков Петров – задочен докторант към секция Гражданскоправни науки към ИДП - БАН.

12.01.2022 г. **Изготвил становището:**

проф. д-р Силви Чернев